

Tillsyn av verksamheters avfallshantering 2017

stockholm.se

Tillsyn av verksamheters avfallshantering 2017

Dnr: 2018-8541

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktperson: Jeanette Lyckman

SAMMANFATTNING

Svensk och europeisk miljölagstiftning syftar till att främja en hållbar utveckling där ett kretslopp av naturresurser kan och ska etableras genom återvinning. Av miljöbalkens hushållningsregler följer att alla som bedriver en verksamhet ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. Det nationella målet beslutat av riksdagen när det gäller matavfall är att minst 50 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger senast år 2018 ska sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara och att minst 40 % av matavfallet behandlas så att även energi kan tas tillvara. Staden har infört ett mål på att 70 % av stadens matavfall ska ingå i ett insamlingssystem till år 2020. Miljöförvaltningens tillsyn mot livsmedelsbutiker, restauranger och storkök avseende deras avfallshantering inleddes år 2010 och syftet är att påverka verksamhetsutövare till en mer miljöriktig avfallshantering. Vid de inspektioner som utförs kontrolleras möjligheterna till matavfallsinsamling, utsortering av förpackningar, att verksamhetsutövarna lämnar hushållsavfall till någon av stadens upphandlade entreprenörer samt lämnar övrigt avfall till entreprenörer med tillstånd att transportera avfall.

Under 2017 utförde miljöförvaltningen inspektioner på 46 livsmedelsbutiker och 68 restauranger. Av livsmedelsbutikerna har 63% uppmanats att införa utsortering av förpackningar och/eller utreda möjligheten att införa utsortering av matavfall. Hälften av dessa har genomfört de av förvaltningen ställda kraven. Övriga har ärenden som fortfarande är under utredning. Av restaurangerna har 91% uppmanats att införa utsortering av förpackningar och/eller utreda möjligheten att införa utsortering av matavfall. Två tredjedelar av dessa har genomfört de av förvaltningen ställda kraven. Övriga har ärenden som fortfarande pågår.

Miljöförvaltningen har under 2017 även genomfört en kartläggning av torghandlares avfallshantering. Inspektion har utförts på 25 torghandlare fördelade på 16 torghandelsplatser runt om i Stockholm. Den samlade bedömningen är att det genereras en relativt liten mängd avfall inom torghandelsverksamheten och att det förekommer olika lösningar för hur det avfall som uppstår hanteras.

Miljöförvaltningens bedömning är att det finns en stor potential för verksamheter att förbättra utsortering av förpackningar. Enligt avfallsförordningen (2011:927) ska hushåll och andra förbrukare sortera ut förpackningar från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem för borttransport i de insamlingssystem som producenterna eller kommunen tillhandahåller för sådant avfall. Enligt förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar gäller att hushåll och andra förbrukare ska sortera ut förpackningar från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem för borttransport i de insamlingssystem som producenterna eller kommunen tillhandahåller för sådant avfall. Det finns dock få fasta insamlingsplatser för förpackningsavfall som verksamheter får använda. Verksamheter hänvisas istället till entreprenörer som mot avgift hämtar förpackningar vid verksamheterna och transporterar dem till producenternas återvinningsanläggningar. Många verksamheter ger upphov till små mängder av vissa avfallsfraktioner och i kombination med platsbrist kan det vara problematiskt att förvara avfallet i väntan på hämtning av entreprenör. Det kan även ur en ekonomisk aspekt vara omotiverat. En lösning kan vara att antalet fasta insamlingsplatser som verksamheter får använda ökar i staden. På så sätt har verksamheterna möjlighet att själva lämna sitt förpackningsavfall när behov uppstår.

Miljöförvaltningens slutsats gällande utsortering av matavfall är att regeringens mål om 50 % utsortering till år 2018 samt stadens mål om 70 % utsortering till år 2020 inte är möjliga att uppnå med dagens reglering och

resurser. En anledning bedöms vara avsaknad av obligatorisk utsortering av matavfall vilket många andra kommuner redan infört. Vid införande av ett obligatorium kan staden ställa krav på verksamheter och fastighetsägare att påbörja utsortering av matavfall om ett separat utsorteringsabonnemang saknas. Undantag ska förstås finnas för de verksamheter som av olika anledningar, exempelvis arbetsmiljöskäl, inte kan sortera ut matavfallet.

Upphandlingen av den anläggning för utsortering av avfall som ska byggas i Högdalen har påbörjats. Detaljplanearbetet är också i gång. Anläggningen beräknas vara klara 2020/21. Då ökar möjligheterna för hushåll i flerfamiljshus att sortera ut sitt matavfall.

Innehåll

Sammanfattning	3
I Bakgrund	6
1.1 MSL-projekt	6
2 Avfallsslag – begrepp och definitioner	6
2.1 Hushållsavfall	6
2.2 Verksamhetsavfall	6
2.3 Förpackningsavfall och producentansvar	7
2.4 Matavfall	7
3 Planerad tillsyn	8
3.1 Förberedelser inför inspektionerna – urval och information	8
3.2 Inspektion	9
3.3 Uppföljning	9
3.4 Debitering	9
4 Resultat av planerad tillsyn	9
4.1 Resultat livsmedelsbutiker	10
4.2 Resultat restauranger	11
4.3 Resultat torghandlare	12
5 Övrig tillsyn	13
6 Slutsats	14

I BAKGRUND

EU har beslutat om en så kallad avfallshierarki, eller avfallstrappa, som även styr hur avfallet tas omhand i Sverige. Svensk och europeisk miljölagstiftning syftar till att främja en hållbar utveckling där ett kretslopp av naturresurser kan och ska etableras genom återvinning. För att matavfall ska ingå i ett kretslopp av naturresurser krävs att näringsämnena återförs till odlingsmark och att energin tas omhand i form av biogas. För att förpackningar ska ingå i ett kretslopp av naturresurser krävs att materialet samlas in, behandlas och användas vid framställning av nya produkter. Av miljöbalkens hushållningsregler följer att alla som bedriver en verksamhet ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning.

Målet med tillsynen är att verksamhetsutövarna ska följa avfallshierarkin genom att ha en god egenkontroll, hushålla med råvaror, återvinna avfall och följa lagstiftningen om avfall. Miljöförvaltningens tillsynsarbete sker både genom informationsinsatser och genom kontroll av efterlevnaden av avfallslagstiftningen. Miljöförvaltningens tillsynsinsats för att förbättra avfallssorteringen hos restauranger och livsmedelsbutiker inleddes år 2010. Syftet är att påverka verksamhetsutövare till en mer miljöriktig avfallshantering. Resultatet av tillsynen sammanfattas varje år i en årsrapport till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

1.1 MSL-projekt

Miljöförvaltningen deltar sedan 2016 i ett MSL-projekt angående avfallshantering i livsmedelsbutiker och restauranger. Projektet syftar till att samla erfarenheter och skapa underlag för samsyn gällande hushållsavfall, verksamhetsavfall och producentavfall vid tillsyn av livsmedelsbutiker och restauranger i länet. Inom projektet har bedömningsgrunder, checklistor, inspektionsrapporter och förelägganden tagits fram. Projektet fortsätter även under 2018. Bedömningsgrunder och arbetsmaterial som tagits fram inom projektet används i miljöförvaltningens tillsynsarbete.

2 AVFALLSSLAG – BEGREPP OCH DEFINITIONER

2.1 Hushållsavfall

Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Med hushållsavfall jämförligt avfall är avfall som kan jämföras med avfall från hushåll. Det har i domstolspraxis definierats som avfall som uppkommer som en naturlig följd av att människor vistas i en lokal. Det handlar till exempel om avfall från papperskorgar samt rester från matbespisningar och restauranger. Detta avfall ska transporteras av kommunen till en behandlingsanläggning och för verksamheter och fastighetsägare krävs således ett abonnemang hos Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) för hämtningen. Miljöförvaltningen kan bevilja dispens från kravet att lämna hushållsavfall till kommunen om verksamheten visar att de själva tar hand om avfallet på ett miljömässigt hållbart sätt.

2.2 Verksamhetsavfall

Med verksamhetsavfall avses avfall som uppkommer i en verksamhet och som inte är jämförligt med hushållsavfall. Det vill säga att avfallet har uppkommit som en följd av verksamheten och inte som en följd av att människor uppehållit sig i en lokal. Mark- och miljööverdomstolen har i ett avgörande,

MÖD 2012:49, avgjord frågan om utrensad frukt och grönsaker från en livsmedelsbutik är att anse som verksamhetsavfall. Mark- och miljööverdomstolen gjorde bedömningen att trots att den utsorterade frukten från livsmedelsbutiken till sin karaktär påminner om hushållsavfall har avfallet uppstått som en följd av den verksamhet som bedrivs i lokalerna och inte som en följd av att människor uppehåller sig där. Avfallet är därmed inte att anse som jämförligt med hushållsavfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken. Avgörandet kan inte tolkas på annat sätt än att det avser just den specifika verksamheten i en livsmedelsbutik. Mot denna bakgrund hanterar Stockholm stad allt avfall från butiker som verksamhetsavfall, utom sådant avfall som uppstår i personalutrymmen och vid eventuell servering i butik, vilket istället utgör hushållsavfall. Allt avfall från restauranger är dock enligt nämndens uppfattning hushållsavfall. Nämnden kan dock lämna dispens från skyldigheten att lämna avfallet till den av kommunen upphandlade entreprenören

2.3 Förpackningsavfall och producentansvar

Enligt förordningen (2014-1073) om producentansvar för förpackningar gäller att hushåll och andra förbrukare ska sortera ut förpackningar från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem för borttransport i de insamlingssystem som producenterna eller kommunen tillhandahåller för sådant avfall. Det finns få fasta insamlingsplatser inom staden för förpackningsavfall som verksamheter får använda. De hänvisas istället till entreprenörer som mot avgift hämtar förpackningar vid verksamheterna och transporterar dem till producenternas återvinningsanläggningar.

2.4 Matavfall

Matavfall består av bland annat rester från grönsaker, frukt, bröd, kött, fisk och skaldjur. Matavfall kan sorteras ut från övrigt avfall och inom staden samlas det in genom kärhämtning, sopsug, container, avfallskvarn till tank och avfallskvarn till avlopp. Det matavfall som samlas in genomgår biologisk behandling i form av rötning och blir till biogas. Kvar blir ett slam som kan användas som jordförbättringsmedel. Biogasen kan ersätta fossila bränslen och minskar därför utsläppen av växthusgaser. Varje ton matavfall som rötas kan ersätta cirka 100 liter fordonsbränsle.

Nedan beskrivs kort vad som skett inom Stockholm stad gällande matavfallsinsamling:

- I slutet av 1990-talet började matavfallsinsamling från restauranger i både kärl och avfallskvarn till tank.
- 2004-2007 påbörjades matavfallsinsamling i hushåll med kärl för villor och sopsug, kärl och bottentömmande behållare för flerfamiljshus.
- 2008 släpptes det fritt för hushåll att installera avfallskvarn till avlopp. Ingen avgift eller anmälan krävs vilket innebär att siffran på antalet installationer är osäker.
- 2011 utvecklades avfallskvarnar för restauranger så att de kombineras med fettavskiljare och samlas upp i slamtank. Från och med 2011 rötas allt matavfall som samlas in i Stockholm stad och uppgraderas till fordonsgas.
- 2012 infördes insamling av fallfrukt på återvinningscentralerna vilket återvinns genom rötning.

- 2013 genomfördes försök med Gröna påsen i flerfamiljshus. Staden planerar att bygga en sorterings- och förbehandlingsanläggning i Högdalen i Stockholm. Arbetet är i gång och anläggningen väntas vara i full drift 2020/21

Det nationella målet beslutat av riksdagen när det gäller matavfall är att minst 50 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger senast år 2018 ska sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara och att minst 40 % av matavfallet behandlas så att även energi kan tas tillvara. Stockholm stad införde år 2014 ett mål på att 70 % av stadens matavfall ska ingå i ett insamlingssystem till år 2020.

År 2010 återvanns knappt 7 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker i Stockholm genom biologisk behandling. Mängden matavfall från hushåll och verksamheter som samlades in år 2014 var 14 453 ton, vilket motsvarar cirka 15 % av allt matavfall i Stockholm. År 2016 uppgick mängden till 17 970 ton vilket motsvarar cirka 18 %. I dagsläget finns inte motsvarande siffror för år 2017 att tillgå. Det nuvarande insamlade matavfallet räcker som fordonsbränsle för ca 2 000 personbilar som förbrukar 0,5 l per mil och kör 1 000 mil om året. Om allt matavfall samlades in skulle det räcka till ca 10 000 fordon.

3 PLANERAD TILLSYN

3.1 Förberedelser inför inspektionerna – urval och information

Urvalet för miljöförvaltningens tillsyn gällande livsmedelsbutiker under 2017 har baserats på att verksamheterna inte tidigare har inspekterats, alternativt inte har inspekterats efter år 2012, med avseende på deras avfallshantering. Miljöförvaltningen deltar i ett MSL-projekt angående livsmedelsbutiker och restaurangers avfallshantering. Inom projektet har bedömningsgrunder, checklistor, inspektionsrapporter och förelägganden tagits fram vilka har används vid tillsynen av livsmedelsbutiker och restauranger under 2017.

Urvalet för tillsynen av restauranger har under 2017 dels baserats på miljöförvaltningens register över livsmedelsanläggningar och dels på SVOA:s register över restauranger som inte har separat utsortering av matavfall. Gemensamt för de inspekterade verksamheterna är att de hanterar livsmedel och har relativt stora avfallsmängder.

Urvalet för tillsynen av torghandlare under 2017 togs fram i samarbete med fastighetskontoret. Målet med urvalet var att inspektera torghandlare från flera torgplatser för att få en så representativ bild som möjligt av avfallshanteringen på torghandelsplatser runtom i staden. Totalt besöktes 25 stycken torghandlare på 16 stycken torghandelsplatser utspritt i innerstaden, västerort och söderord. Syftet med tillsynen var att granska vilka avfallsfraktioner som uppkommer i verksamheterna, hur avfallet omhändertas och att det hanteras på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt.

Under 2017 har miljöförvaltningen tagit fram ett informationsblad angående avfallshantering i verksamheter, med fokus på hushållsavfall, verksamhetsavfall, producentansvar samt kravet om att anlita godkända entreprenörer. Informationsbladet delas från och med 2018 ut i samband med inspektion.

3.2 Inspektion

Kontrollen på plats syftar till att undersöka om verksamheten sorterar ut matavfall och förpackningar separat. Vid inspektion kontrolleras även om förpackningar lämnas till de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller samt att hushållsavfall och annat brännbart avfall lämnas till godkänd entreprenör.

3.3 Uppföljning

Förvaltningen gör vid inspektionsbesöken en första bedömning gällande utsortering av matavfall och förpackningar. Om det uppkommer större mängder av ett förpackningsslag som inte källsorteras hos en verksamhet uppmanas verksamheten att införa utsortering av detta. Om verksamheten bedöms ha förutsättningar till utsortering av matavfall har krav på att utreda möjligheten att införa utsortering ställts. För restauranger ska denna utredning göras tillsammans med SVOA, övriga verksamheter kan välja att göra utredning med valfri entreprenör som är godkänd att transportera matavfall.

Förvaltningen bedömer att det i princip alltid uppkommer hushållsavfall om människor vistas i en lokal. Därför ska alla verksamheter vara kopplade till kommunens system för insamling av hushållsavfall, alternativt ansöka om dispens för valfri transport av hushållsavfallet. I vissa fall, till exempel livsmedelsbutiker, rör det sig om mycket små mängder hushållsavfall såsom städavfall och pappershanddukar. Resten av det brännbara avfallet klassas som verksamhetsavfall och kan därmed hämtas av valfri entreprenör som är godkänd för transport av avfall. Hos restauranger bedöms i princip allt uppkommit avfall vara hushållsavfall, bortsett från förpackningar, och måste lämnas till en av kommunens upphandlade entreprenörer. Om förvaltningen får kännedom om att någon restaurang lämnar sitt hushållsavfall till annan än kommunens upphandlade entreprenörer så sker uppföljning av detta. Om förvaltningen får kännedom om att någon verksamhet lämnar förpackningsavfall eller verksamhetsavfall till entreprenör som saknar tillstånd för transport av avfall så sker uppföljning även av detta.

3.4 Debitering

Förvaltningen debiterar inspekterade verksamheter timavgift enligt kommunfullmäktiges taxa för tillsyn enligt miljöbalken. Vanligtvis debiteras 2-4 timmar per verksamhet. Tillsynen inkluderar förarbete, registrering av ärende, inspektion, inspektionsrapport, granskning av inkommen redovisning, kommunikering samt avslut av ärende. Påminnelse samt föreläggande om att inkomma med redovisning förekommer även relativt ofta i tillsynen.

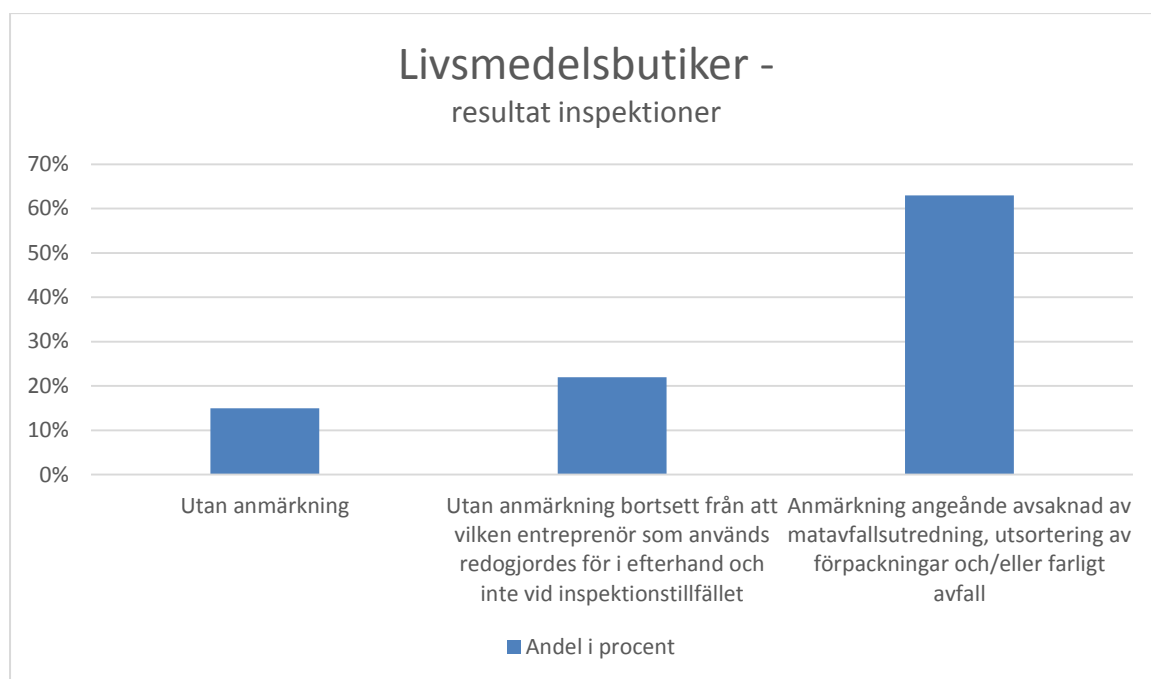
4 RESULTAT AV PLANERAD TILLSYN

Under 2017 har förvaltningen besökt totalt 139 livsmedelsbutiker, restauranger och torghandlare för att kontrollera att verksamheterna sorterar ut förpackningar och matavfall, att förpackningar lämnas till de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller samt att matavfall, hushållsavfall och annat brännbart avfall lämnas till godkända entreprenörer. Flera av de verksamheter som efter uppföljningskrav redovisat att de saknar möjlighet att införa utsortering av förpackningar och/eller matavfall gör det med hänvisning till att det råder platsbrist eller att det uppstår mycket små mängder av någon avfallsfraktion. Det förekommer också att ansvaret för verksamhetens avfallshantering ligger på fastighetsägaren, exempelvis att fastigheten har ett gemensamt avfallsutrymme och ett hämtningsabonnemang som inkluderar flera verksamheter. I dessa fall får verksamheten ansluta sig

till fastighetens avfallslösning och därmed kan verksamhetens rådighet över avfallshanteringen och vilka fraktioner som sorteras ut bli begränsad.

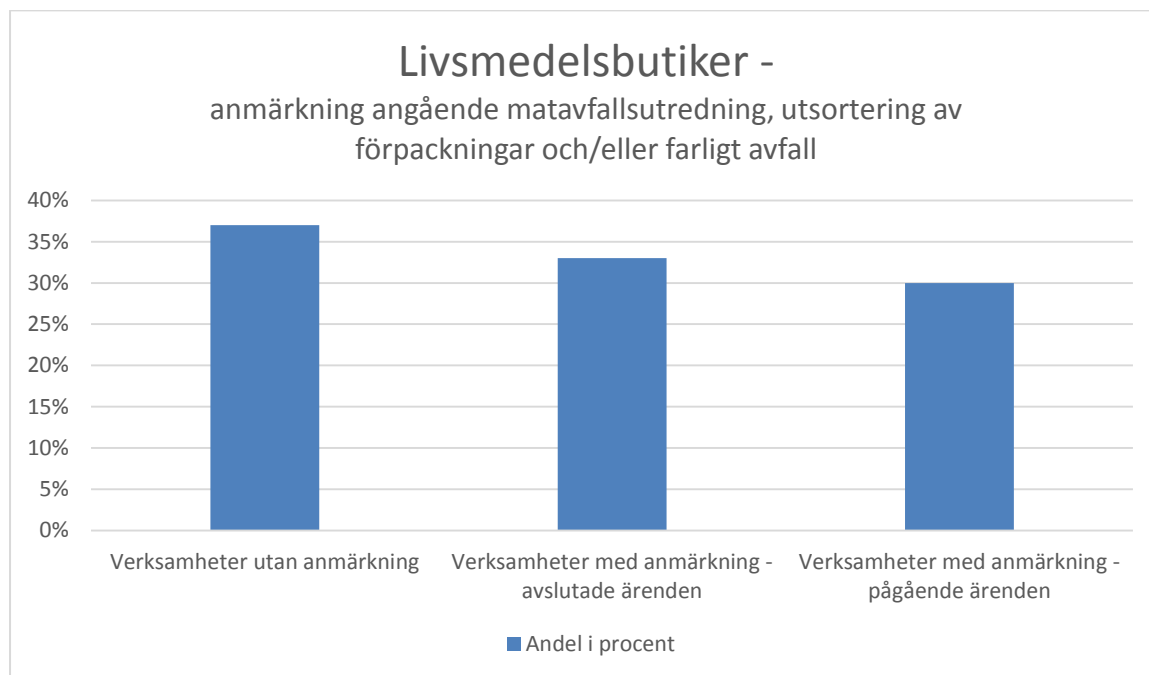
4.1 Resultat livsmedelsbutiker

Under 2017 har 46 stycken inspektioner genomförts i livsmedelsbutiker. Tillsynen har resulterat i uppföljningskrav för 63 % av verksamheterna om att införa utsortering av förpackningar och/eller utreda möjligheten att införa utsortering av matavfall. För 15 % av verksamheterna genomfördes inspektionerna utan anmärkning. 22 % av de inspekterade verksamheterna hade som enda anmärkning att personal på plats vid tidpunkten för inspektionen inte kunde redogöra för vilka avfallsentreprenörer som används. I dessa fall har uppföljningskrav om att inkomma med redovisning ställts och information om att godkända entreprenörer används har inkommit till förvaltningen i efterhand. Tillsammans med de 15 % av verksamheterna där inspektionerna inte lett till några uppföljningskrav alls så visar tillsynen att 37 % av de besökta livsmedelsbutikerna har en väl fungerande avfallshantering, se figur 1.

Figur 1. Resultat från inspektioner av livsmedelsbutikers avfallshantering gällande avfallsentreprenörer, matavfallsutredning, införande av utsortering av förpackningsavfall och/eller farligt avfall.

Hälften av de 63 % av livsmedelsbutikerna som fått uppföljningskrav har genomfört de av förvaltningen ställda kraven. Övriga har ärenden som fortfarande är under utredning, se figur 2. Krav har ställts på att införa utsortering av plast, glas och metall. Samtliga inspekterade verksamheter sorterar ut kartong. Krav har även ställts på att införa utsortering av farligt avfall i de fall det har saknats.

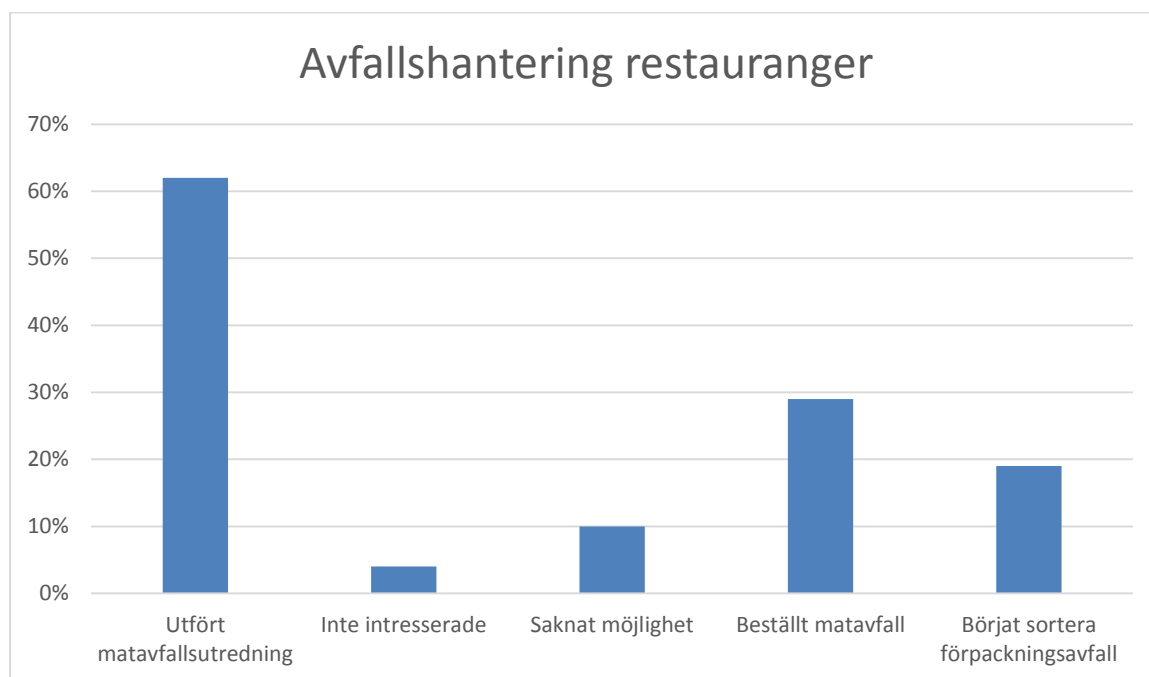

Figur 2. Procentuell fördelning av antalet livsmedelsbutiker utan anmärkning respektive verksamheter med anmärkning gällande matavfallsutredning, införande av utsortering av förpackningsavfall och/eller farligt avfall.

4.2 Resultat restauranger

Under 2017 utförde miljöförvaltningen 68 stycken inspektioner på restauranger. Tillsynen resulterade i uppföljningskrav hos 91 % av dessa. Uppföljningen har främst omfattat krav om att införa utsortering av förpackningar och/eller utreda möjligheten att införa utsortering av matavfall, men i vissa fall även krav om att redovisa att godkända entreprenörer används. Utan anmärkning innebär att verksamheten sorterar ut matavfall, förpackningar och farligt avfall samt lämnar hushållsavfall till SVOA:s entreprenörer. I vissa fall har miljöförvaltningen inte anmärkt på att verksamheten saknar utsortering av förpackningar och/eller matavfall eftersom förvaltningen har bedömt att restaurangen saknar faktisk möjlighet att sortera.

Under 2017 har 62 % av restaurangerna tillsammans med SVOA utrett möjligheten att införa matavfallsortering. 10 % av de inspekterade restaurangerna har efter utredning konstaterat att de saknar möjlighet till utsortering av matavfall. Det rör sig oftast om trånga avfallsutrymmen som måste byggas om till väldigt höga kostnader. Det kan också handla om platsbrist och/eller arbetsmiljöskäl. 29 % av de inspekterade restaurangerna har påbörjat eller ska påbörja sortering av matavfall. Ett par verksamheter har meddelat att de inte är intresserade av att sortera ut matavfall. 19 % av restauranger har inkommit med redovisning om att de påbörjat utsortering av förpackningsavfall. Cirka 20 ärenden som påbörjades 2017 är fortfarande under utredning. Se figur 3.

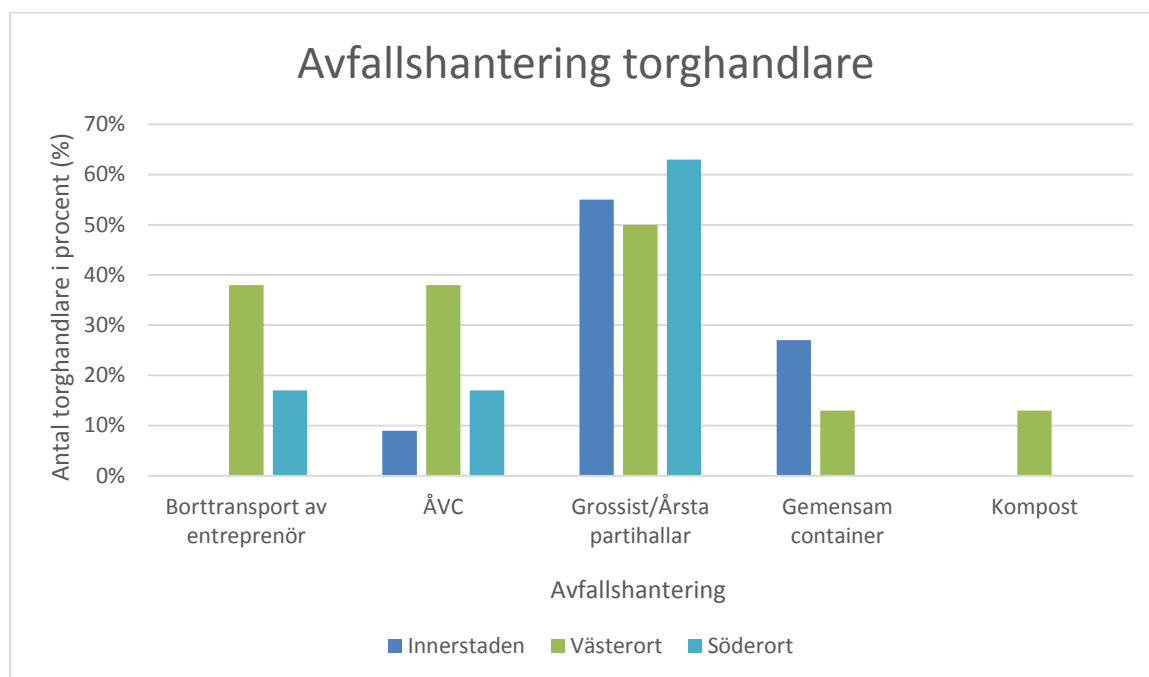
Figur 3. Resultat från uppföljning av restaurangers avfallshantering gällande matavfallsutredning samt införande av utsortering av förpackningsavfall.

Från och med 2018 har förvaltningen beslutat att inte längre ställa krav på utredning om matavfallssortering. Samarbetet med SVOA fortsätter genom att kontaktuppgifter till verksamheter som förvaltningen inspekterar och bedömer har möjlighet att införa sortering skickas till SVOA för vidare handläggning.

4.3 Resultat torghandlare

Miljöförvaltningen har under 2017 genomfört en kartläggning av torghandlares avfallshantering där inspektion har utförts på 25 torghandlare fördelade på 16 torghandelsplatser runtom i Stockholm. De avfallsfraktioner som uppstår hos torghandlarna är framförallt kartong/wellpapp, plast, grovavfall samt blom-, frukt- och grönsaksrester.

Den samlade bedömningen är att det genereras en relativt liten mängd avfall inom torghandelsverksamheten och att det förekommer olika lösningar för hur det avfall som uppstår ska hanteras. Drygt hälften av verksamheterna uppgav att de lämnar sitt avfall hos de grossister i Årsta partihallar som de handlar av. En stor del av dessa uppgav även att de lämnar sitt avfall i en container i Årsta partihallar där avfallet kan sorteras. Övriga lösningar som påträffats är att verksamhetsutövarna lämnar sitt avfall till ÅVC, till avfallsentreprenör eller i gemensam container vid torghandelsplatserna. Några har även uppgett att de komposterar sitt avfall. Se figur 4.

Figur 4. Procentuell fördelning av avfallshanteringen hos de besökta torghandlarna, uppdelat på innerstaden (11 st), västerort (8 st) och söderort (6 st).

5 ÖVRIG TILLSYN

Utöver den planerade tillsynen har miljöförvaltningen under 2017 startat 14 ärenden gällande klagomål på bristfällig avfallshantering och nedskräpning. Två ärenden har startats under året för fastighetsägare och verksamhetsutövare som helt saknat abonnemang för hushållsavfall. Fyra dispensansökningar gällande transport av hushållsavfall har handlagts under året och tretton ansökningar angående kompost har inkommit. Samtliga ansökningar har hanterats inom sex veckor.

Miljöförvaltningen har under 2017 i dialog med SVOA hanterat en stor mängd klagomål på utebliven hämtning av hushållsavfall med anledning av strejk hos en av kommunens upphandlade entreprenörer under sommaren. I samband med det entreprenörsbyte som trädde i kraft den 1 oktober 2017 fortsatte problemen med utebliven hämtning i flera områden inom staden. Miljöförvaltningen har genom en kontinuerlig dialog med SVOA blivit uppdaterad om status och åtgärder både vad gäller enskilda klagomål samt problematiken i stort. SVOA har informerat om tillfälliga åtgärder så som utställda containrar och ambulerande sopbilar för särskilt prioriterade verksamheter och områden, vilket miljöförvaltningen ansett varit rimliga åtgärder.

Med anledning av den återkommande nedskräpningen i handelsområdet Årsta Partihallar har miljöförvaltningen i flera år hanterat en stor mängd klagomål samt utövat tillsyn mot verksamhetsutövare och fastighetsägare i området. Under 2017 har handläggare från förvaltningen ingått i en arbetsgrupp tillsammans med Trafikkontoret och Exploateringskontoret. Arbetsgruppen har inom ramen för befintliga resurser vidtagit åtgärder för att försöka komma till rätta med problematiken, men problem med nedskräpning kvarstår fortfarande. Fastighetsägare och andra intressenter i området har även bjudits in till möten gällande detta.

6 SLUTSATS

Sedan 2010 har förvaltningen besökt 926 livsmedelsbutiker, restauranger och torghandlare som alla ger upphov till matavfall och förpackningsavfall. Många verksamhetsutövare känner till nyttan med källsortering, både den miljömässiga och den ekonomiska nyttan. De ser dock inte avfallshantering som en prioriterad fråga och förvaltningens uppfattning är att många verksamheter har stor potential att förbättra sin avfallshantering.

Under 2017 har förvaltningen inspekterat 46 livsmedelsbutiker och 68 restauranger. Av livsmedelsbutikerna har 63 % uppmanats att införa utsortering av förpackningar och/eller utreda möjligheten att införa utsortering av matavfall. För restaurangerna är siffran 91 %. Flera av de verksamheter som efter uppföljningskrav redovisat att de saknar möjlighet att införa utsortering av förpackningar och/eller matavfall gör det med hänvisning till att det råder platsbrist eller att det uppstår mycket små mängder av någon fraktion. Det förekommer också att ansvaret för verksamhetens avfallshantering ligger på fastighetsägaren, exempelvis kan det handla om att fastigheten har ett gemensamt avfallsutrymme och hämtningsabonnemang för flera verksamheter. I dessa fall får verksamheten ansluta sig till fastighetens avfallslösning och därmed kan rådigheten över avfallshantering och vilka fraktioner som sorteras ut bli begränsad.

Miljöförvaltningens bedömning är att det finns en stor potential för verksamheter att förbättra utsortering av förpackningar. Tillsynen har visat att livsmedelsbutiker har en relativt god hantering av förpackningsavfall men att en stor andel ändå kan utöka antalet fraktioner. När det gäller restauranger finns stora möjligheter till förbättringar. Enligt avfallsförordningen (2011:927) ska hushåll och andra förbrukare sortera ut förpackningar från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem för borttransport i de insamlingssystem som producenterna eller kommunen tillhandahåller för sådant avfall. När krav ställs på verksamheter att införa utsortering av förpackningar kan dock en rimlighetsavvägning behöva göras. Det finns få fasta insamlingsplatser för förpackningsavfall som verksamheter får använda. De hänvisas istället till entreprenörer som mot avgift hämtar förpackningar vid verksamheterna och transporterar dem till producenternas återvinningsanläggningar. Många verksamheter ger upphov till små mängder av vissa avfallsfraktioner och i kombination med platsbrist kan det vara problematiskt att förvara avfallet i väntan på hämtning av entreprenör. Det kan även ur en ekonomisk aspekt vara omotiverat. En lösning kan vara att antalet fasta insamlingsplatser som verksamheter får använda ökar i staden, på så sätt har verksamheterna möjlighet att själva lämna sitt förpackningsavfall när behov uppstår. Genom fler insamlingsplatser för förpackningsavfall finns även möjlighet att nedskräpningen i Årsta partihallar minskar. Detta eftersom mycket av nedskräpningen är orsakad av att verksamheter dumpar sitt avfall i området.

Miljöförvaltningens slutsats gällande utsortering av matavfall är att regeringens mål om 50 % utsortering till år 2018 samt stadens mål om 70 % utsortering till år 2020 inte är möjliga att uppnå med dagens reglering och resurser. En anledning bedöms vara avsaknad av obligatorisk utsortering av matavfall som många andra kommuner redan infört. För att bättre lyckas med målen kan ett steg vara att staden inför obligatorisk matavfallsortering med möjlighet till dispens för verksamheter och fastighetsägare som av olika skäl inte kan sortera ut sitt matavfall. Vid införande av ett obligatorium kan förvaltningen ställa krav på verksamheter och fastighetsägare om ett separat utsorteringsabonnemang när det saknas. Miljöförvaltningen har under flera år samarbetat med SVOA för att öka matavfallsinsamlingen. Mängden insamlat matavfall inom staden ökar för varje år, dock i en mycket långsam takt. Resultatet av de krav gällande matavfall som förvaltningen ställer i

samband med tillsynen står inte i proportion till nedlagt arbete. Från och med 2018 ställer förvaltningen därför inte längre krav på utredning om matavfallssortering vid tillsyn. Samarbetet med SVOA fortsätter istället genom att kontaktuppgifter till verksamheter som förvaltningen inspekterar och bedömer har möjlighet att införa sortering skickas till SVOA för vidare handläggning.

Slut